

Naša iskustva

Mira Kruhan

KRATKA RADIO-IGRA (KURZHÖRSPIEL) U NASTAVI NJEMAČKOG JEZIKA

Znamo da je poticanje i razvijanje komunikativne jezične kompetencije jedan od glavnih zadataka i ciljeva u nastavi stranih jezika. Učenike treba što više približiti autentičnom jezičnom materijalu i realnim situacijama u kojima će se jednog dana i sami naći, kako bi onda mogli upotrijebiti stečeno znanje u stranom jeziku.

Kratka radio-igra pruža upravo u tom smislu široke mogućnosti, ne samo kao vježba za razvijanje slušanja s razumijevanjem, već i vježbama za produktivno pisanje i govorenje, te različite kreativne vježbe. Pri izboru radio-igre koja će se obrađivati u nastavi treba brinuti o sljedećem: snimak treba da bude tehnički dobar i jezično primjeren učenicima, teme zanimljive, aktualne i poticajne, a radnja pregledna i eventualno s elementima kulture i civilizacije naroda čiji se jezik uči. Kratke radio-igre u trajanju od 8 do 15 minuta osobito su prikladne u nastavi stranih jezika jer omogućuju globalno razumijevanje i ne opterećuju s previše detalja. Kod duljih radio-igara mogu se izabrati odgovarajuće scene i didaktizirati za nastavu. Predugo slušanje zamara učenike i smanjuje njihovu pažnju. Ton, tempo i način govora različitih osoba u radio-igri pomoći će učenicima da shvate tok radnje. Oni ne moraju razumjeti svaku nepoznatu riječ, niti je potrebno prije slušanja objasniti sve nepoznate riječi. Naprotiv, učenici treba da nauče da neke nepoznate riječi i izraze shvate iz konteksta radnje.

Neke od mogućnosti primjene kratke radio-igre u nastavi njemačkog jezika pokazat ćemo na primjeru radio-igre »Der Chef kommt«, autorice Evelyn Reben.

Ta radio-igra odgovara gore spomenutim zahtjevima. Kratka je i sastoji se samo od jedne scene s jednolinijskim tokom zbivanja koje učenicima omogućuje preglednost radnje. Jezik triju osoba koje se pojavljuju u toj igri (otac, majka, kći) pripada svakodnevnom govoru i učenicima je razumljiv. Nemanaran način izražavanja (saloppe Sprechweise) kojim se služi kći sadrži u sebi izraze tipične za tzv. tinejdžerski jezik. Situacija je poznata. Obitelj očekuje dolazak važnoga gosta — očeva šefa.

Za obradu radio-igre predvidjeli smo tri nastavna sata: blok-sat (slušanje s razumijevanjem, produktivno govorenje) i treći sat (kreativne vježbe). Plan rada je ovakav:

1. i 2. sat
(blok-sat)

Assoziogramm
1. Hören des Kurzhörspiels
Verständniskontrolle

- Fragen zum Globalverstehen (Globalverständnis)
- Detailfragen/ Auswahlfragen (Detailverständnis)
- 2. gelenktes Hören des Kurzhörspiels
 - Zuordnungsübungen (Wer sagt was?)
 - Ersatzübungen (Synonyme)
 - Personenbeschreibungen
- 3. gelenktes Hören der Schlußzene
 - Dialogspiele

3. sat

Gruppenarbeit — Weiterspielen der Handlung
Abschließende Diskussion: Freies Sprechen

Blok-sat

Sat smo počeli asociacijama. Učenici su trebali napisati dvije-tri asocijacije koje u njima pobuđuje imenica BESUCH. Grupirali smo dobivene pojmove i na ploči je nastao asociogram:

Gäste
Freunde
Geschäftsfreunde

BESUCH

Essen
Trinken

Geburtstag

Musik
spielen
singen
sich unterhalten

saubermachen

Razgovorom o asociogramu željeli smo učenike pripremiti za slušanje radio-igre. Sljedećim pitanjima potakli smo ih da govore o svojim asociacijama i vlastitom iskustvu koje je vezano uz posjete, o situacijama koje tom prilikom nastaju u obitelji i sl.

Wann bekommst du gewöhnlich Besuch? Und deine Eltern?
Wer kommt zu Besuch?
Was wird vor dem Besuch gemacht?
Hilfst du deiner Mutter. Wie?
Bereitet ihr etwas vor. Was?
Wie ist dann die Stimmung zu Hause? Seid ihr aufgeregt?
Wie verhaltet ihr euch?
Was machst du wenn deine Eltern Besuch bekommen?
Ziehst du dich festlich an? Und deine Eltern?

Pitanja su bila osobna ali usmjerena na sadržaj radio-igre da bi učenicima olakšali slušanje i razumijevanje nepoznatog sadržaja. Razgovor je bio zanimljiv. Učenici su rado surađivali i s pažnjom pratili odgovore drugih te reagirali na njih pitanjima. Ispričali su i nekoliko veselih i duhovitih zgoda prilikom posjeta opisujući pri tom sebe, roditelje ili goste.

Samu radio-igru najavili smo vrlo kratko:

Nun hören wir uns jetzt an, was in einer Familie geschieht, die auch Gäste erwartet. Es ist ein Kurzhörspiel von E. Reben. Der Titel lautet: »Der Chef kommt«.

Uslijedilo je prvo slušanje. Radio-igra traje 13 minuta i učenici su za vrijeme slušanja smjeli praviti bilješke. To je bila prva etapa u razvijanju slušanja s razumijevanjem. Učenici su trebali globalno razumjeti o čemu je riječ i slijediti tok radnje, čak i onda kada nisu razumjeli neki detalj.

Razumijevanje je provjereno najprije globalnim pitanjima koja su trebala razjasniti odnose među osobama u radio-igri, mjesto i vrijeme radnje, te težište samog zbivanja.

Fragen zum Globalverstehen:

- Wie heißen die Personen, die im Hörspiel vorkommen?
- In welcher Beziehung stehen sie zueinander?
- Wo findet die Handlung statt?
- Wen erwartet Familie Wagner als Gäste?
- Wann sollen die Gäste eintreffen?
- Wann treffen sie tatsächlich ein?
- Freut sich die Familie auf ihre Gäste? Und du?
- Ist die Familie aufgeregt? Nervös?
- Woran kann man erkennen, daß die Familie aufgeregt ist?
- Ändert sich ihre Stimmung?

Nakon tih pitanja učinjena je diferencijacija u radu. Budući da u razredu ima nekoliko učenika povratnika, njih smo izdvojili i oni su dobili složeniji zadatak. Dok je ostatak razreda radio na vježbama s višestrukim izborom, učenici povratnici morali su sami načiniti dvije do tri vježbe istog tipa. *Prilog 1.*

Svaki učenik je u roku od pet minuta trebao na dobivenoj listi s pitanjima zaokružiti pravilan odgovor. Uslijedio je ponovo rad s cijelim razredom. Uz svako pitanje utvrdili smo točan, odnosno točne odgovore. No nismo se zadržali samo na tome. Pročitali smo i prokomentirali i ostale odgovore, objašnjavali pri tom nepoznate riječi i izraze i koristili se prilikom, gdje god je to bilo moguće, da postavimo i osobna pitanja učenicima. Uz treće pitanje upotrijebili smo slike i crtež. Uz odgovor: Er findet, daß der Tisch abscheulich gedeckt ist — podijelili smo nekoliko slika koje su prikazivale različito postavljene stolove za ručak (privatno i u restoranu). Dok su učenici opisivali dobivene slike i izražavali svoje mišljenje jedna je učenica na ploču nacrtala crtež, vidi *Prilog 2.*

Taj nam je crtež poslužio kao osnova za kraći razgovor o tome kako treba postaviti stol i da li to uvijek činimo.

Uz 7. pitanje nismo se ograničili samo na opis osobe iz radio-igre već smo opisivali i nekoliko osoba iz razreda. Bilo je i duhovitih opisa.

I da zaključimo. Pitanja s višestrukim izborom obuhvatila su cijeli sadržaj radio-igre. Odgovarajući na njih učenici su ponovo bili u prilici da se prisjete cijelog toka radnje, pojedinih detalja koje su doduše razumjeli ali su ih zaboravili ili su im promakli, i da razjasne one dijelove radnje koji im nisu bili jasni. No to nije bio jedini cilj. Ovim smo pitanjima željeli potaknuti učenike da samostalno iznose neke svoje stavove i mišljenja, željeli smo ih isto tako potaknuti i na manje kreativne vježbe.

Učenici povratnici pročitali su svoja pitanja. Ponuđeni odgovori bili su duhoviti i trebali su zbuniti ostale iz razreda. Svi su aktivno surađivali.

Prije drugog slušanja radio-igre učenike smo podijelili u tri grupe (svaki red jedna grupa) i svaka je grupa dobila zadatak da obrati pažnju samo na jednu osobu i ono što ta osoba govori. Uslijedilo je drugo, usmjereno slušanje, a odmah nakon toga vježba *Wer sagt was. Prilog 3.*

Nastavili smo vježbu sinonimima. Na foliji smo ispisali rečenice s novim riječima i izrazima koje su učenici trebali nadomjestiti već poznatim jezičnim materijalom. Pri tome smo brinuli da izaberemo one riječi i izraze koji su korisni i u primjeni u svakodnevnom životu. *Prilog 4.*

Ovu etapu rada završili smo opisom osoba. Ponovo smo se obratili grupama i svaka je grupa trebala opisati onu osobu na koju je u toku slušanja trebala obratiti pažnju. Ostale dvije grupe dopunjavale su te opise i izražavale svoje mišljenje.

Vježbe sa sinonimima i opisivanjem osoba poslužile su nam kao prijelaz sa slušanja s razumijevanjem na vježbe produktivnoga govorenja i kreativne vježbe. Treći dio blok-sata počeli smo stoga slušanjem završne scene.

Nakon slušanja, učenici su u parovima razgovarali prema dobivenim uputama. *Prilog 5.*

Razgovorima je završen blok-sat, a učenici su za domaću zadaću dobili zadatak da napišu kraj radio-igre:

Hausaufgabe: Erzählt die Schlußszene weiter: Es klingelt.
Herr und Frau Müller-Unkelbach treffen ein.
— als Tochter
— als Mutter
— als Vater

Otvoreni kraj igre i vođeni dijalozi usmjeravali su učenike na produktivnu upotrebu stranog jezika i ohrabivali ih da kreativno upotrijebe svoje znanje njemačkog jezika.

3. sat

Na početku sata pročitali smo i prokomentirali nekoliko domaćih zadataka, a zatim smo učenike podijelili u peteročlane grupe koje su trebale napisati kratki nastavak radio-igre i odigrati ga. Nastavljanje završne scene služilo je uvježbavanju komunikativnih situacija. Pri tome je kreativnost učenika došla do punog izražaja. Saživjeli su se s osobama koje su trebali igrati i slobodno su nastupali. Nastojali su što realnije prikazati situaciju služeći se čak i pantomimom te raznim zvukovima i šumovima. Jezično su vrlo malo griješili.

Sat smo završili razgovorom o radio-igri. Sljedećim pitanjima željeli smo potaknuti učenike na raspravljanje i tumačenje tematike radio-igre, na zauzimanje vlastitog stava i eventualno suprotstavljanje.

Fragen zur Diskussion:

- Findet ihr die Aufregung in der Familie Wagner kurz vor Eintreffen der Gäste verständlich?
- Haltet ihr die Vorbereitungsmaßnahmen des Vaters zum Empfang der Gäste für angemessen?
- Findet ihr, daß sich der Mann seiner Frau gegenüber loyal verhält?
- Wie würdet ihr euch an Stelle der Frau/der Tochter verhalten?

U razgovoru je sudjelovao cijeli razred.

Radio-igru primijenili smo prvi put u nastavi i taj nam je rad donio mnogo zadovoljstva. Možemo ga samo preporučiti i ostalim nastavnicima.¹ Radili smo s učenicima 4. razreda — četvrta godina učenja stranog jezika.

Prilog 1.

Kreuzt bitte die richtigen Antworten an! Es können jeweils eine oder mehrere Aussagen richtig sein.

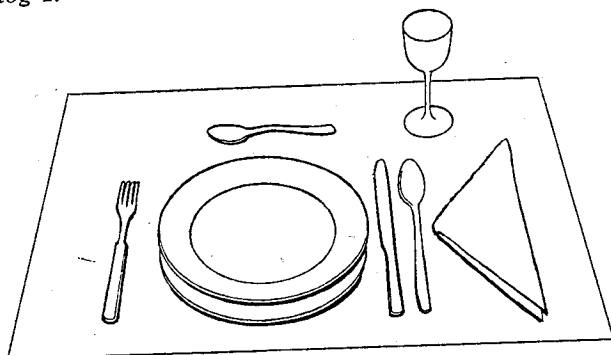
1. Warum ist der Water so aufgeregt?
 - a) Er hat im Lotto gewonnen.
 - b) Er erwartet als Gäste Schulze, Meier, Krause.
 - c) Er erwartet seinen Chef Herrn Dr. Müller-Unkelbach und dessen Frau.
 - d) Ihm ist gekündigt worden.
2. Wie reagiert die Frau auf die nervöse Stimmung ihres Mannes?
 - a) Sie läßt sich nicht aus der Ruhe bringen.
 - b) Sie schlägt ihm vor, zehn Minuten zu meditieren.
 - c) Sie gibt ihm ein Beruhigungsmittel.
3. Wie verärgert der Mann seine Frau?
 - a) Er findet ihr Kleid häßlich.
 - b) Er sagt, daß es ganz fürchterlich nach Essen rieche.
 - c) Er findet, daß der Tisch abscheulich gedeckt ist.
 - d) Er will seine Griechenland-Dias vorführen.
4. Wie verärgert die Frau ihren Mann?
 - a) Sie benutzt eine Plastischüssel für die Eiswürfel.
 - b) Sie bemerkt, daß die Karriere bei manchen schnell gehe.
 - c) Sie will einen Aperitif trinken.
 - d) Sie weigert sich zu kochen.
5. Wie verärgert der Vater seine Tochter?
 - a) Er verlangt, daß sie beim Empfang der Gäste einen Knicks macht.
 - b) Er verbessert einen grammatikalischen Versprecher seiner Tochter.
 - c) Er möchte, daß sie vor Eintreffen der Gäste zu Bett geht.
 - d) Er möchte, daß sie die Gäste wie ein geschulter Oberkellner bedient.
6. Wie verärgert die Tochter den Vater?
 - a) Sie korrigiert einen grammatikalischen Versprecher ihres Vaters.
 - b) Sie weigert sich, die Gäste zu empfangen.
 - c) Sie fragt, ob ihr Water in seinem Beruf Prestige habe.
 - d) Sie droht, Herrn Müller-Unkelbach die Soße auf die Glatze zu kleckern.
7. Wie sieht Herr Dr. Müller-Unkelbach aus?
 - a) Er ist klein und dick mit Bauch und Glatze und ziemlich alt.
 - b) Er ist groß und schlank und blond und etwas jünger als der Vater.

¹ Kasete sa snimljenim radio-igramama mogu se dobiti preko »Inter Naciones«. Treba se samo obratiti toj instituciji s molbom da pošalju svoj program. Ako se nastavnik odluči za neke od materijala, škola može jedan primjerak dobiti besplatno.

Adresa: INTER NATIONES
Audiovisuelle Medien
Kennedyaltes 91-103
D-5300 Bonn 2
Bundesrepublik Deutschland

- c) Er ist gebaut wie ein Schrank und trägt einen Vollbart.
d) Er ist schmal und zierlich und hat eine Hakennase.
8. Wie kommt der Streit zwischen den Eltern zustande?
a) Der Mann bittet seine Frau nicht zu erwähnen, daß sie früher als Sekretärin gearbeitet habe.
b) Sie will sich scheiden lassen.
c) Sie wirft ihm eine Flasche Wodka an den Kopf.
d) Er will seine Familie verlassen und ins Ausland ziehen.

Prilog 2.

Prilog 3.

Wer sagt was?
Ordnet die Zitate den Personen zu!

- Die Leute müssen uns ja für Barbaren halten.
- Na, wie findet ihr mich?
- Warum eigentlich der ganze Aufstand?
- Jetzt stinkt's hier wie im Puff.
- Ne Kinder, wir können die nicht mit 'ner Fahne begrüßen. Das macht keinen guten Eindruck.
- Wollt ihr mal die Soße kosten? Ich bin mir nicht ganz sicher, ob ...
- Nicht nötig, laß uns lieber nochmal den ganzen Ablauf durchgehen.
- Da wird vielleicht bescheuert aussehen, bei meiner Länge von 172 cm.
- Ich muß euch sagen. Man muß es nicht übertreiben.
- Du kannst von mir aus Deinem Scheiß Müller-Unkelbach erzählen, was Du willst, ich gehe ins Bett.
- Es gibt gewisse Spielregeln, die man halt beachten muß. Sonst ist man weg vom Fenster.
- Jetzt reißt euch zusammen, verdammt noch mal.

Prilog 4.

Synonyme

1. Die Leute müssen uns ja für *Barbaren* halten.
2. Es wird schon *klappen*.
3. Du kannst einen aber auch *verrückt machen*.
4. Wir können die nicht *mit einer Fahne* begrüßen.
5. Ich bin doch nicht einer von denen, die sonstwas tun, um *nach oben zu kommen*.
6. Wir *bemühen* uns nach *Kräften*.
7. *Das darf doch nicht wahr sein*.
8. Jetzt *reißt euch zusammen*, verdammt noch mal.

Prilog 5.

Dialogspiele

Folgende Wörter sind einzelnen Dialogphasen des Hörspiels entnommen. Rekonstruiert sinngemäß den Dialog mit Hilfe der vorgegebenen Wörter und realisiert die in Klammern angegebene Sprechweise.

- I. Frau: (nervös) Eiswürfel — Schüssel
(aufgebracht) Eiseimer
(laut) nun mach schon
Mann: (empört) Plastischüssel — dein Ernst?
(resigniert) ja, ja
- II. Frau: (erwartungsvoll) probieren
Mann: (lobend) nicht schlecht
Frau: (erschrocken) Krawatte
Mann: (halb unterdrückt) Scheiße
Frau: (aufgeregt) Handtuch, Wasser
Mann: (seufzend) nichts erspart
- III. Mann: (zögernd) Rede — Sekräterin
(schuldbewußt) kränken
(bittend) verstehen
Frau: (fassunglos) Was? — genießen
(wütend) Geld verdienen
(schreiend) Bett
(brüllend) Nein